

Література:

1. Терещ В. М. Депопуляція та старіння населення у соціально-економічному контексті [Електронний ресурс] / В. М. Терещ // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 1. – 92 с.
2. Холостова Е. И. Пожилой человек в обществе / Е. И. Холостова. – Ч.1, 2. – М., 2005. – 296 с.
3. Чайковська В. В. Старіюче суспільство України: запити та рішення / В. В. Чайковська, Л. А. Стаднюк та ін. // Проблемы старения и долголетие. – 2011. – т. 20, № 2. – С. 57-63.

**ОБҐРУНТУВАННЯ РОЛІ МЕДІА У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ
МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА**

Платаш Л.Б., к. пед. н., доцент, доцент кафедри педагогіки та соціальної роботи,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Україна
Матвійчук А.С., магістрант соціальної роботи Чернівецький національний
університет імені Юрія Федьковича, Україна

В умовах агресивного інформаційного середовища діти є тією категорією населення, що найбільш гостро відчують вплив сучасних медіа на психологічному та фізіологічному рівнях. Молодші школярі сучасної школи, чи не всі, володіють планшетами / смартфонами, а тому мають необмежений доступ до інформації всесвітньої мережі Інтернет, соціальних мереж (Facebook, ВКонтакте та ін.). Проте не завжди можуть самостійно фільтрувати інформацію, а батьки та педагоги недостатньо уваги приділяють цьому. Спробуємо дослідити вплив медіаресурсів на формування дитини віком 6-10/11 років.

Аналіз наукової літератури уможливив виокремлення наступних груп дослідження: теоретичний дискурс проблеми Інформаційного суспільства (Д. Белл, Ж. Бодрійяр, К. Райда, Ф. Уебстер та ін.; О. Ожеван, В. Шейко та ін.); особливості психовікового розвитку молодшого школяра (О. Артемчук, І. Булах, М. Замішак та ін.); вплив сучасного інформаційного простору на психічний розвиток особистості (Г. Апостолова, Т. Піроженко, О. Хатман та ін.); специфіка впливу медіа на соціальний розвиток дітей 6-10/11 років (О. Ануфрієва, О. Балл, А. Мудрик та ін.). Науковці переконують: соціалізація молодшого школяра засобами масової інформації потребує педагогічного керівництва, що уможлиблює формування медіакомпетенції особистості, а відповідно – використання медіаресурсів задля пошуку корисної інформації та особистісного зростання.

Особливості процесу соціального розвитку молодших школярів досліджують в різних аспектах: психолого-педагогічного (С. Єроніна), впливу ігрової діяльності (Ю. Богінська), у взаємодії з однолітками (О. Малахова), гендерний аспект (В. Кравець), політична соціалізація засобами соціального навчання (О. Келепко) [5, с. 44].

У ході практичного дослідження медіаресурсів було встановлено, що сучасні телепередачі (мультсеріали, мультфільми закордонного виробництва, «Єралаш», «Телепузики», «Найрозумніший», «Срібний апельсин», «Кумири та кумирчики» та «Kids' Time» та ін.), в основному, зорієнтовані на пасивність дитини, формують соціальне сприйняття через змістове навантаження сюжету, зосереджують увагу глядача на гендерній рівності та різновидах поведінкових реакцій на події. Як переконують Р. Віллет, Д. Гарр, С. Кранмер та ін., медіа – нешкідливі, моделюють поведінку дитини, але їх надмірне використання заважає дітям вільно долучатися до взаємодії з дорослими, що є життєво необхідним для психічного та соціального розвитку особистості дитини.

Друковані дитячі періодичні видання («Пізнайко», «Барвінок», «Професор Крейд», «Колобочок», «Умійко», «Малятко», «Стежка», «Казковий вечір», «Велика дитяча газета» та ін.) розглядаються науковцями як важливий засіб соціалізації молодших школярів; містять матеріали, спрямовані на розвиток мислення, уваги, пам'яті, розширення словникового запасу маленьких читачів; класифікують у п'ять видів (пізнавальні, розважальні, навчальні, художні, наукові); виконують функції (релаксаційна, компенсаторна, просвітня, світоглядна, розвивальна).

Інтернет-мережа – соціальний інститут, функціональне призначення якого полягає у виконанні замовлення суспільства та окремих соціогруп щодо здійснення впливу різновіковій категорії населення. Вакуленко О. виділила два аспекти такого впливу: сприяння засвоєнню широкого спектру соціальних норм та формуванню ціннісних орієнтацій у сфері здоров'я, права, політики, економіки тощо; система неформальної освіти та просвіти, яка дає можливість здобувати різнобічні та, водночас, суперечливі, несистематизовані знання й відомості [2, с. 14]. Через Інтернет-ресурси діти засвоюють стереотипні моделі поведінки, прийнятні для віртуального світу, та реалізують у реальному житті; формують соціальну ідентичність, самооцінку, не завжди адекватну.

Особливий вплив, як позитивний, так і негативний, здійснюють медіа на розвиток соціальних цінностей особистості. Зокрема, Т. Піроженко та О. Хатман, доводять, що медіа продукують меркантильність і цинізм, призводять до деформації системи цінностей особистості, і як результат – знецінюється одвічне: любов, сім'я, культура, формується особистість, не здатна створити міцну сім'ю, мудро виховувати дітей [4].

Психологи (Е. Гуцало, М. Савчин та ін.), крім переліченого, виділяють новоутворення у психічному розвитку молодшого школяра: довільність психічних процесів, самоконтроль; еталоном самооцінки виступають оцінні судження дорослих, внутрішнє планування та виконання дій, рефлексія, розвиток особистісних якостей. Серед негативних психічних утворень, що виникають під впливом ресурсів Internet, відзначимо: розвиток агресії, негативний вплив на фантазію, прояви неконтрольованої поведінки та ін..

За узагальненням В. Іванова, О. Волошенюка [3], медіасоціалізація – нове явище інформаційного суспільства та людської цивілізації, пов'язане із

трансформацією традиційних способів адаптації дитини та кризою сім'ї як суспільного інституту.

Отже, проведений аналіз підтвердив позицію авторів про негативний вплив стихійної, неконтрольованої взаємодії молодшого школяра з медіа та інтернет-ресурсами, що може негативно позначитися на його психічному розвитку, соціальності. Оскільки молодший шкільний вік є важливим періодом життєдіяльності дитини та становленні індивідуальності й моральної поведінки, то постає необхідність педагогічно організованого формування обачного ставлення до медіа та умінь безпечного входження в сучасний інформаційний простір й поведження в ньому.

Література:

1. Апостолова Г. В. Про наслідки використання електронної техніки для розвитку здібностей дитини / Г. В. Апостолова // Практична психологія та соціальна робота. – 2003. – № 9-10. – С. 1-3.
2. Вакуленко О. В. Засоби масової інформації як особливий чинник впливу на формування способу життя особистості / О. В. Вакуленко // Соціальний працівник. – Вересень, 2005. – С. 14-18.
3. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк, Д. Ю. Дзюба; Акад. укр. преси. – Київ : Центр вільної преси, 2012. – 352 с.
4. Піроженко Т. Психологічні чинники становлення відповідальності батьків за розвиток дитини дошкільного віку / Т. Піроженко, О. Хартман. // Дошкільна освіта. – 2010. – № 2(28). – С. 68-72.
5. Тадаєва А. В. Соціально-педагогічний супровід соціалізації молодших школярів у сучасному інформаційному просторі : дис... канд. пед. наук : 13.01.05 – соціальна педагогіка / А. В. Тадаєва ; ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». - Старобільськ, 2016. – 258 с.

ФАХОВА ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА

Платаш Л.Б., к. пед. н., доцент, доцент кафедри педагогіки та соціальної роботи,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Україна
Проданчук Т., магістрант соціальної роботи Чернівецький національний
університет імені Юрія Федьковича, Україна

Потреба в компетентних фахівцях для професійної соціальної роботи зумовлює посилену увагу науковців і педагогів-практиків до проблеми підготовки майбутніх соціальних працівників. Професійна підготовка працівників соціальної сфери є предметом аналізу багатьох науковців (Р. Вайнола, Ю. Галагузова, А. Капська, І. Мельничук, В. Поліщук, О. Бартош-Пічкара, Л. Віннікова, Н. Горішна, О. Загайко, Г. Лещук, О. Пришлюк та ін.). На думку фахівців, під час підготовки фахівців соціальної сфери основна увага приділяється: вивченню